

OPONENTSKÝ POSUDEK

Název práce: **Koncepce vzdělávání hudebníků v Apoštolské církvi**

Autor: **Bc. Marie Tesárková, DiS.**

Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Pedagog. fakulta, katedra hud. výchovy, 2013, 67 stran s obrazovými přílohami v textu + bez samostatných příloh

Předložená diplomová práce reaguje na v dnešní době poněkud palčivou problematiku hudebního vzdělání, potažmo vzdělávání sbormistrů, varhaníků a všech dalších, kteří zajišťují hudební doprovod během bohoslužeb. Ačkoliv se konkrétní problémy s touto otázkou spojené liší podle jednotlivých denominací, směrnic nebo hudební tradice, jedná se o záležitost, kterou můžeme vypořádat napříč téměř všemi církvemi nebo křesťanskými společenstvími působícími u nás. Proto je logické, že řada hudebníků, kteří slouží v rámci bohoslužeb a zároveň prošli klasickým hudebním vzděláním, má snahu nejen o udržení či zvýšení odpovídající hudební úrovně, ale snaží se o předávání svých znalostí, dovedností i zkušeností nastupující generaci. Nejinak je tomu i u Marie Tesárkové, což dokládá i výběr tématu její práce – *Koncepce vzdělávání hudebníků v Apoštolské církvi*.

Diplomová práce je rozvržena do pěti (2–6) vzájemně navazujících kapitol (stránkový úvod je označen č. 1, takže první kapitola č. 2 atd.). V úvodních dvou kapitolách práce autorka čtenáře stručně seznamuje s Apoštolskou církví a její historií, se současným stavem hudební produkce a s možnostmi (hudebního) vzdělávání v rámci této církve. Popisuje zde také dřívější výuku hudební výchovy v rámci pomaturitního studia na Vyšší odborné škole misijní a teologické v Kolíně. Díky koordinaci s bakalářským studijním programem Global University (americká škola korespondenčních kurzů) se však předmět hudební výchova v současné době na VOŠMT nevyučuje.

Z tohoto důvodu je naprosto logické, že Marie Tesárková, absolventka této vyšší odborné školy a zároveň aktivní sbormistryně hledá způsob, jak hudební výchovu, resp. hudbu, která má při bohoslužbě nezastupitelnou roli, znovu začlenit do vzdělání budoucích teologů, misijních pracovníků, především však těch, kdo se aktivně podílejí na hudební složce bohoslužeb. Cílem její práce je tedy návrh koncepce vzdělávání hudebníků – realizovaný v rámci studia na VOŠMT v Kolíně, tedy snaha o návrat výuky hudebněvýchovných předmětů na této škole.

Pro návrh své koncepce autorka práce nejprve zjišťovala situaci, systém nebo možnosti vzdělávání hudebníků v rámci dalších evangelikálních církví v ČR (Bratrská jednota baptistů v ČR, Církev bratrská, Církev Křesťanská společenství, Evangelická církev metodistická, Jednota bratrská, Křesťanské sbory a Slovo života) a oslovila vždy jednoho z jejích představitelů, který se k situaci vyjádřil. Je otázkou, zda by pro takovýto průzkum nebylo vhodné oslovit nepoměrně větší množství respondentů (teologů, především však hudebníků jednotlivých církví), což by vedlo k získání většího množství informací i k mnohem objektivnějšímu pohledu na situaci. Z dotazníkového šetření vyplývá existence (byť nepravidelných) kurzů nebo setkávání hudebníků, a to napříč církvemi, nicméně výchozím bodem pro většinu účastníků těchto akcí bývá předchozí absolvovaná výuka v ZUŠ nebo v soukromém zařízení obdobného charakteru.

Na tomto místě je třeba si uvědomit, že absolvovaná několikaletá (většinou devítiletá nebo třináctiletá – odpovídající přípravnému, prvnímu nebo i druhému stupni ZUŠ), navíc indivi-

duální výuka poskytuje systematické vzdělání naprostých začátečníků a minimálně z časového hlediska logicky nemůže nahradit víceméně jednorázová setkání či kurzy, které na dřívě získaných hudebních dovednostech (v ZUŠ) v podstatě dále stavějí. Tento názor zastávají i někteří z oslovených respondentů.

Marie Tesárková se ve shrnutí této kapitoly zabývá otázkou, „do jaké míry pomáhá ZUŠ svým žákům k praktické dovednosti využitelné v běžném životě a nejen na koncertních pódiích o letech dřiny.“ – str. 29. Východisko spatřuje ve výběru vhodného pedagoga a případné komunikaci o zaměření, kterým se chce žák ubírat. Podobně uvažuje i v závěru své práce: „... současná výuka na základních uměleckých školách je povětšinou stále zaměřena na drill a zvládnutí techniky skladeb všech stylových období a nesměřuje příliš k praktickému využití.“ – str. 56.

S odkazem na svoji dvacetiletou praxi učitele ZUŠ mohu konstatovat, že na rozdíl od Marie Tesárkové se s popisovanými jevy na ZUŠ nesetkávám – jak s „drilem“, tak s nesměřováním výuky k praktickému využití (dokladem toho je např. existence předmětu *Doprovod* nebo *Improvizace* v rámci platných učebních osnov hry na klavír nebo ŠVP, existence oboru Hra na elektronické klávesové nástroje, který klade důraz právě na praktické muzicírování atd.).

V kapitole č. 5 autorka překládá informačně cenný výčet a charakteristiku hudebních setkání, kurzů a workshopů napříč denominacemi. Tyto akce jsou velmi důležité právě z hlediska vzájemných předávání zkušeností, vznikajících kontaktů a spolupráce mezi jednotlivými hudebníky nebo tělesy. V následující kapitole se pak podrobněji zabývá situací v Apoštolské církvi na základě výzkumu (dle mínění oponentky průzkumu) mezi současnými hudebníky AP. Opírá se přitom zároveň i o výsledky vlastního dotazníkového šetření z roku 2010 (v rámci bakalářské práce autorky na téma *Duchovní hudba v Apoštolské církvi v kontextu dnešní doby*). Pro cíl diplomové práce byly podstatné zejména první čtyři otázky dotazníku, které se týkaly povědomí respondentů o akcích zaměřených na vzdělávání hudebníků v církvi, názoru na formu tohoto vzdělávání a názoru na zařazení praktického hudebního vzdělávání do stud. programu VOŠMT v Kolíně. V otázce preference hudebního vzdělání na tradičních typech škol versus škol církevních Marie Tesárková bohužel neuvádí konkrétní výsledky průzkumu (procentuelně nebo pomocí grafu), které by byly pro čtenáře práce přinejmenším velmi zajímavé. Dočteme se pouze, že reakce respondentů byly rozporuplné. K autorčině poznámce: „v našich podmínkách opravdu nemáme zkušenost s křesťanskou školou, která by nabízela obojí – profesionální praktické učitele a zároveň kvalitní nabídky předmětů mluvící o duchovní rovině hudby“ mi nezbyvá než oponovat s poukázáním např. na obnovenou dvacetiletou existenci Týnské vyšší odborné školy v Praze, dále ZUŠ se zaměřením na církevní hudbu v Brně aj. Byť se tyto školy zaměřují na jiný hudební žánr než autorkou uvedené Central Bible College (USA) nebo Vanguard College (Kanada), jejich hudební i duchovní aspekty jsou v nich úzce propojeny; právě proto je možné se nechat jejich příkladem (co se týče např. koncepce studia a zároveň zasazení do našich podmínek) inspirovat.

Závěr diplomové práce je věnován rozvoji hudebníků v rámci studia na VOŠMT v Kolíně a jejím možností v rámci v kontextu autorčina návrhu koncepce – nabídky konkrétních předmětů v rámci stud. programu školy. Marie Tesárková se při ní opírá o učební plány/ŠVP několika ZUŠ (???), avšak zmíněnou koncepci pojímá ryze po stránce obsahové, nikoliv strukturální – tzn. zabývá se např. detailním obsahem předmětu hudební nauka a očekávanými konkrétními výstupy, avšak neuvádí to základní, a sice: přesný název navrhovaného předmětu, hodinovou dotaci, typ výstupu, návaznost atd. Koncepci by navíc prospělo např. tabulkové uspořádání; uvedený text s návrhem koncepce prokládaný osobními úvahami a srovnáváním se zahraničními předměty bohužel působí na čtenáře chaoticky.

Poslední oblast, k níž má však oponent zásadní výhrady, je formální stránka práce. Text práce na čtenáře působí dojmem, že neprošel jazykovou korekturou. Jak jinak si vysvětlit neúměrné množství převážně gramatických nedostatků:

- chybné uvedení názvů církví nebo institucí – např. ekumenická rada církví (str. 9), Bratrská jednota Baptistů (str. 17 a 18), Církev Bratrská (str. 19 a 35), Křesťanské Společenství (str. 22), Jednota Bratrská (str. 23 a 24), Křesťanské Sbory (str. 25 a 26), Slovo(a) Života (str. 26), evropská evangelická aliance (str. 34) aj.
- chybné přičestí (shoda podmětu s přísudkem) – str. 25 (2x), 27, 50, 58, záměna i/y v příponě – str. 40;
- nevhodné spojení, chybné skloňování nebo větná vazba – str. 13, 17, 22, 25, 26, 30, 31, 39, 57;
- tečka za viz – str. 37 (2x);
- neslabičná předložka na konci řádku – str. 9, 18 (3x), 35, 45, 46, 48;
- naprosto zarážející počet chyb ve větné interpunkci – str. 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17 (4x), 19 (2x), 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 32, 34, 38 (2x), 39 (2x), 40, 41, 44, 45 (2x), 48, 49, 51, 52, 53, 55, 56, 57, 59.

V rámci celkového hodnocení práce je nutné říci, že některé kapitoly by mohly aspirovat na vysoké hodnocení, zejména díky tomu, že v nich Marie Tesárková předkládá nové či aktualizované informace, srovnává je a hledá optimální cesty, které by vedly k vytyčenému cíli. Proto je smutné, že tak výrazný počet výše zmíněných chyb v textu tuto diplomovou práci značně devaluje. Přes veškeré výše uvedené nedostatky však oponent tuto práci **doporučuje** k obhajobě.

Otázky k obhajobě:

1. „Schopnost s hlasem pracovat a umět se přidat např. s druhým hlasem v případě příliš vysoké (či nízké) tóniny je velmi potřebná.“ – str. 57. Vysvětlíte pojem „příliš vysoká (či nízká) tónina.“
2. V návrhu koncepce výuky hudební teorie vycházíte ze ŠVP několika ZUŠ. Proč byla inspirací pro tuto koncepci právě výuka hudební nauky na ZUŠ? Je možné se nechat inspirovat studijními plány jiných typů škol, např. adekvátně typu škol z okruhu terciálního vzdělávání?
3. Nakolik reálné s ohledem na stávající studijní program akreditovaný MŠMT ČR je znovuzavedení hudebněvýchovného předmětu do studijního plánu VOŠMT v Kolíně?

V Praze dne 10. 6. 2013

PhDr. Petra Bělohávková, Ph.D.
oponent